

Wolkom by LinKk!

Wolkom by LinKk! Dit is it opdrachtekatern dat by it sechde LinKk-tydskrift heart. Dit is dus de lêste LinKk fan dit skoaljier. It tema fan dizze edysje is ‘Skoalle en kieze’. De opdrachten geane foar in grut part oer dit tema. By de opdrachten steane stjerren. Mei dyn dosint kinsto bepale hokfoar opdrachten asto meitsje moatst.

Liever in het Nederlands??

Welkom bij LinKk! Dit is het opdrachtenkatern dat bij het zesde LinKk-tijdschrift hoort. Dit is dus de laatste LinKk van dit schooljaar. Het thema van deze editie is ‘Skoalle en kieze’. De opdrachten gaan grotendeels over dit thema. Bij de opdrachten staan sterren. Samen met je docent bepaal je welke opdrachten je moet maken.

- = Opdracht foar alle learlingen (Nederlânsktalich of ienfâldich Frysk)
Opdracht voor alle leerlingen (Nederlandstalig of eenvoudig Fries)
- = Opdracht foar in learling dy't mear oan kin (Frysktalich)
Opdracht voor een leerling die meer aan kan (Friestalig)
- = Opdracht foar in learling dy't útdaging nedich hat (Frysktalich)
Opdracht voor een leerling die uitdaging nodig heeft (Friestalig)

* Opdracht I – Skoalfakken

Op school heb je veel verschillende vakken. Hieronder staan er vijftien en ze zijn in het Fries geschreven. In de woorden is geknipt en nu is het de bedoeling dat je van alle stukjes complete woorden maakt.

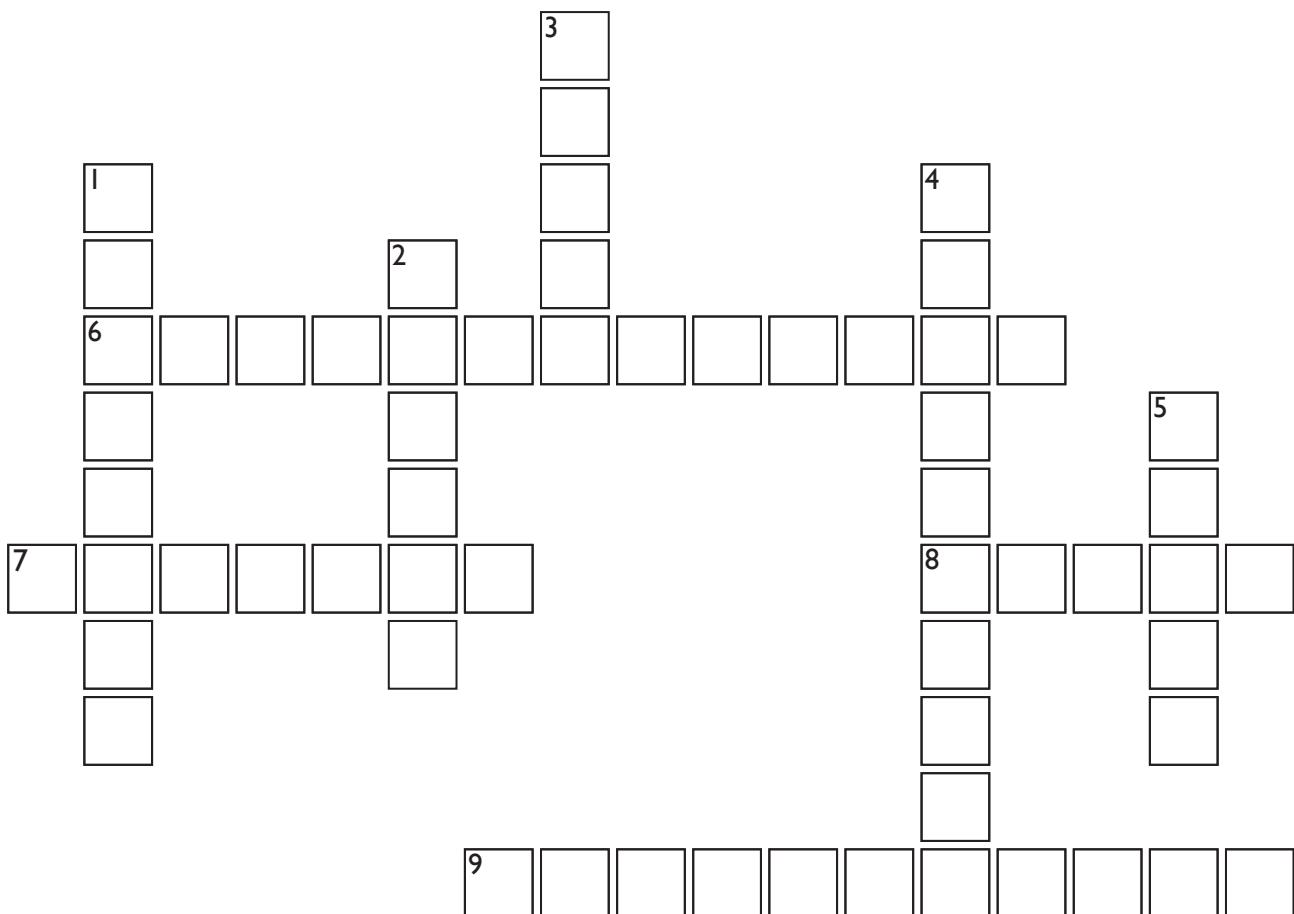
jen	kunde	elsk	styk	Dú
Neder	tsk	maatskip	sk	ierdryks
nis	Frâ	bio	nyk	lânsk
skie	pijlear	teken	byldzjende	kunde
gimna	Ing	wis	tech	logy
nsk	skied	kunde	Fry	foarming

1.	2.	3.
4.	5.	6.
7.	8.	9.
10.	11.	12.
13.	14.	15.

Opdracht 2 – Puzel

Folje yn de puzel it Fryske wurd yn foar:

1. Geschiedenis
 2. Frans
 3. Duits
 4. Nederlands
 5. Fries
 6. Aardrijkskunde
 7. Engels
 8. Latijn
 9. Natuurkunde

Opdracht 3 – Toanielspylje

Bastiaan Okkema is gek fan toanielspyljen en sūnt dit skoaljier spilet er by jeugdteäterskoalle Meeuw yn Ljouwert. Lês it ferhaal oer Bastiaan op side 7 en meitsje dêrnei de opdrachten híjirûnder.

- Wat moatst dwaan om by jeugdteäterskoalle Meeuw talitten te wurden?

- Wat oefenet Bastiaan allegear by Meeuw? Neam 6 dingen.

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

- Wêrom is Brad Pitt in grut foarbyld foar Bastiaan?

- Wat soe Bastiaan letter wurde wolle? Meardere antwurden binne goed.

- Histoarikus
- Akteur
- Arzjitekt
- Kabaretier
- Yngenieur
- Archeolooch

- Bastiaan fertelde dat sy by Meeuw ek wolris ymprovisearje.

Dat sille jim no ek dwaan!

Stap 1: Maak groepjes van drie of vier.

Stap 2: Iedereen improviseert (bedenkt) een Fries woord.

Stap 3: Een van jullie begint. Je zegt het woord dat je geïmproviseerd hebt hardop in een bepaalde emotie, bijvoorbeeld boos, verliefd, blij enz.

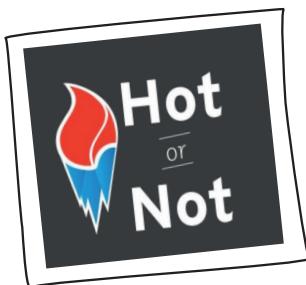
Stap 4: De anderen van het groepje herhalen een voor een het woord, maar gebruiken steeds een andere emotie. Jullie mogen dus niet dezelfde emotie gebruiken.

Stap 5: Hebben jullie het woord allemaal in een bepaalde emotie gezegd? Dan mag de volgende een woord improviseren en in een bepaalde emotie zeggen. Ga door tot iedereen geweest is.

Opdracht 4 – Skoalle HOT or NOT

Alle bern moatte nei skoalle neffens de learplicht. De iene is gek op skoalle, de oare wurdt gek fan al dat wurk. Hoe sit dat mei dy? Giesto mei nocht en wille nei skoalle ta? Is skoalle foar dy hot or not?

1. Meastentiids gean ik mei in soad wille nei skoalle ta.

- a. As it net hoegde, gong ik leaver net.
- b. Ja, dat kloppet. Ik fyn it leuk op skoalle!
- c. Ik ha der net in hekel oan, mar mei wille gean ik net altyd.

2. It húswurk en skoalfakken...

- a. Húswurk fyn ik net sa slim en de measte fakken fyn ik leuk.
- b. De measte fakken fyn ik net folle oan en dat rottige húswurk meitsje ek net altyd.
- c. Húswurk fyn ik net leuk, mar ik doch it wol. In soad fakken binne leuk, mar lang net allegear.

3. De oare bern yn myn klasse en jier...

- a. Giet wol. Ik ha in pear freonen en freondinnen, dêr't ik foaral ûnder skoaltiid mei om gean.
- b. Dêr kin ik goed mei. Ik ha in soad freonen en freondinnen op skoalle dy't ik ek nei skoaltiid sjoch.
- c. Ik ha net in soad freonen en freondinnen op skoalle. De measte bern lizze my net.

4. Skoalfeesten...

- a. Dy meie der om my wol folle faker wêze! Lekker dûnsje en ouwehoere.
- b. Skoalfeesten? No thanx.
- c. Sa no en dan bêst leuk.

5. Te let komme en/of spijbelje...

- a. Ik kom geregeld te let en as ik de kâns krij dan soe 'k ek vrij nimme.
- b. Ik kom hast noait te let. Spijbelje is net myn hobby. Ik soe my hiel ferfelend fiele.
- c. Hiel inkeld bin ik ris te let, mar spijbelje? Nee, dat doch ik noait.

6. Dosinten...

- a. Mei guon kin ik wol goed opsjitte, mar mei oaren net!
- b. Dêr kin ik goed mei oerwei, de measte learkrêften binne hiel aardich.
- c. Ik kin der mar net oan wenne.

7. Oare skoalaktiviteiten: toaniel, muzyk, feestkommisje, skoalkrante en dat soarte fan dingen.

- a. Dêr doch ik wolris oan mei. Dat is bêst aardich, mar net te faak.
- b. Nei skoaltiid wol ik net nochris langer yn dat skoalgebou wêze! Kom op! Frij is vrij en dan gau nei hûs ta!
- c. Ja, ik fyn it machtich om oan sokke aktiviteiten mei te dwaan, gesellich en der falt altyd wat te belibjen.

8. Skoalle is sa leuk, dat ik letter sels ek wol dosint wurde wol.

- a. Whahaha! Are you kidding? Nee, skoalle is no al min genôch. Dus letter net nochris as dosint, please!
- b. Ja, cool! It liket my hiel leuk om mei jonge minsken te wurkjen.
- c. Miskien wol, mar dat wachtsje ik moai ôf. Ik wit noch net wat ik letter wurde wol, mar dat komt fansels. Der binne sa'n soad leuke dingen te dwaan!

* Opdracht 5 – Simmerfakânsje!

De simmerfakânsje komt der oan!

- Hoe sjocht dyn ideale simmerfakânsje derút? Watfoar aktiviteiten dochst it leafst yn de simmerfakânsje?

- Wat is dyn favorite fakânsjebestimming (of bliuwsto leaver thús)?

- Pak dyn koffer yn! Wat nimsto mei op fakânsje? Set al dyn bagaazje yn de koffer, yn it Frysk fansels. Do kinst www.frysker.nl brûke om de goede wurden en staving te finen.

Opdracht 6 – Gebrûk fan oergongs-w

Sjoch op Searje 36 of sykje op YouTube nei “Taalskets! – tusken-n en oergongs-w”. Besjoch it filmke. Kies de goede foarm.

- Woartels kinst ek rau/rauw ite.
- Wat dochsto flau/flauw.
- Do meist my net klaue/klauwe.
- De bern leaue/leauwe.
- Ik skriu/skriuw in briefke aan myn freon.
- Leaust/Leauwst do him wol?
- Wat in groue/grouwe keardel.
- Do moatst my even in triuke/triuwke jaan.

Opdracht 7 – Gebrûk fan ij/ei/ai/aai/y

Sjoch op Searje 36 of sykje op YouTube nei “Taalskets! – ei/ij”. Besjoch it filmke.
Folje yn: ij/ei/ai/aai/y

1. Der sit in b__ yn ‘e sûpengroattenbr__.
2. Soe it m__s noch wol sm__tsje?
3. Op sa’n moaie d__ wol ik gjin spul m__ dy jonges hawwe.
4. It lytse berntsje seach n__sgjirrich nei de k__zer.
5. Yn de l__te fan it hûs l__ er plat op ‘e búk n__ de sylboat te sjen.
6. ‘Dy pleager__ wol ik net l__e,’ seit heit.
7. Ik bin ben__d oft de n__e m__wurker der al is.
8. Yn de tr__n fan N__megen sitte twa br__dzjende beppes.
9. Alk kr__ noch jild fan de n__ster.
10. Wy l__tsje, omdat de ierdb__en lekker sm__tsje.

Opdracht 8 – Wier of net wier?

Tiny Hoekstra is OranjeLiuwin, lês de tekst op side 4 en 5 en folje híjirunder yn oft de stellingen wier of net wier binne.

Jim kinne de opdracht fansels ek klassikaal dwaan. Fia mentimeter of troch reade of griene briefkes omheech te hâlden. Wa hat de measte punten?

1. Tiny Hoekstra waard dit jier lânskampioen mei sc Hearrenfean.
 Wier Net wier
2. Doe't Tiny fiif jier wie gie se fuotbaljen by VCR yn Rinsumageast.
 Wier Net wier
3. Tiny moast op sneins altyd by Dokkum spylje.
 Wier Net wier
4. Op it stuit docht Tiny ek noch in stûdzje, dat is lestich te kombinearjen mei trainingen en wedstriden.
 Wier Net wier
5. Tiny fynt it in moai gefoel dat se dit seizoen belangryk wie foar it team.
 Wier Net wier
6. Doe't Tiny lyts wie, wie se net sa'n fan fan Ajax.
 Wier Net wier
7. By Ajax kin Tiny net rûnkomme, dêrom docht se der noch in stûdzje neist.
 Wier Net wier
8. As der by oare klups mear betelle wurdt, kieze mear froulju foar it fuotbaljen, tinkt Tiny.
 Wier Net wier
9. It iennichste ferskil tusken Ajax en Oranje is it nivo.
 Wier Net wier
10. Troch de goede sfear traine se by Oranje net hurd en goed.
 Wier Net wier
11. Tiny fynt it lestich om yn te skatten hoe fier de OranjeLiuwinnen komme sille op it WK.
 Wier Net wier

Opdracht 9 – Hot or not

- a. Veel dingen zijn leuk op school, maar er zijn natuurlijk ook dingen die minder ‘fun’ zijn. Nu kan je heel zwart wit zijn over bijvoorbeeld wisknudde (not) of de pauze (hot), maar hieronder moet je even benoemen wat er hot én not is aan een vak. In het Fries! Het eerste vakje is al voor jullie ingevuld.

HOT		NOT
I. Leuke dosint	Wiskunde	It is hiel dreech
2.	Frysk	
3.	Gym	
4.	Skiednis	
5.	Skoft (pauze)	
6.	Dútsk	
7.	Ierdrykskunde	
8.	Technyk	
9.	Nederlânsk	
10.	Tuskenoere	
11.	Muzyk	
12.	Ingelsk	
13.	Bio	
14.	Bevo	
15.	Mentories	

- b.** Jullie hebben zojuist aangegeven wat er ‘hot’ en ‘not’ is aan vakken op school. Maar wat zijn eigenlijk jouw talenten/kwaliteiten buiten school?

- 1.** Waar ben jij goed in?/Wat zijn jouw kwaliteiten?

- 2.** Iets waar je goed in bent, vind je vaak ook leuk. Wat vind jij leuk aan dat wat je bij vraag 1 noemde? Benoem twee dingen die ‘hot’ zijn daaraan.

- 3.** Wat moet je er voor doen om er goed in te zijn?

- 4.** Benoem twee dingen die ‘not’ zijn daaraan.

Opdracht 10 – Trochstreekpuzel Skoalle

P R E T S A M L A O K S E L E F N
E K F S S K O A L H A A D R A E F
O O A M K L I N N E O E A M M R R
R N K K O A D E I J I E K M I J E Ê
G S Â E V S A S E Z L E I S I D C
S J N N A S R T L Y S W K J Ú R H
K E S N H E D E P F S O P T E D T
O R J I K O T O F E A R S F H I A
A Z E S K F R T S L O K I A Ú I S
L J I T I A R T W E A S L S S T R
K E E R P E Ú A F T K O A K W L A
R R K P F D R W T L A S K T U A A
A S O F Z D U I N A U F A S R O R
N R U J E R I R H O W V E M K K A
T J E R K D E Ú B K N A B L E S E
E D R E O B S E Ú S A T L A S N L
S E G N O J G L J A M O L P I D E

- a. Maak de puzzel.
b. De overgebleven letters vormen een woord. Wat betekent de oplossing in het Nederlands?

- c. Vul achter elk woord de Nederlandse vertaling in. Heel moeilijk zijn deze woorden niet, dus dit moet bijna kunnen zonder www.fryske.nl.

DIPLOMA	SKOALFERSOM	BANK	JIER
EKSAMEN	SKOALHAAD	BERN	JONGES
HAVO	SKOALKRANTE	BOERD	JUFFER
HÚSWURK	SKOALMASTER	DEI	KLASSE
KENNIS	SKOALTELEFYZJE	DOKTER	PLEIN
KONSJERZJE	SKOALTIID	FAKÂNSJE	RADIO
LEARAAR	SKOALWARDER	FAMKES	RAPPORT
LEARE	STÚDZJE	FRIJ	REISKE
LES	TAFELS	GEOU	SKRIFT
PROEFWURK	TOETSEN	GROEP	SWIMMEN
RÊCHTAS	VWO	HÜS	TAS
SIFER	ATLAS	DÚTSK	TIID

De oplossing (11 letters):

* | Opdracht 11 – Type leerling

Guon wittenskippers sizze dat learlingen op te dielen binne yn ferskillende typen.

- Hoe zou jij jezelf omschrijven als leerling? Noem 4 steekwoorden.

Zoek pagina 14 en 15 op in LinKk. Doe de test (die niet gebaseerd is op wetenschappelijk onderzoek).

- Wat voor type leerling ben jij volgens de test? _____

- Lees het stukje tekst dat bij je hoort volgens de test. Zijn er overeenkomsten met de steekwoorden die je genoemd hebt bij vraag 1?

O Ja, der binne oerienkomsten, nammentlik: _____

O Nee, it komt hielendal net oerien, want: _____

- Wat vind jij? Kan je mensen in hokjes plaatsen?

Ja/Nee, omdat: _____

- Plaats jij zelf weleens mensen in een hokje?

O Nee, want: _____

O Ja, bygelyks doe't: _____

- De útslach fan de test klopet fêst net hielendal. Werskriuw de útslach sadat dy wol hielendal op dy slacht. Folge dêrfoar it stappeplan.

- Pak de útslach fan de test en skriuw de sinnen oer dy't WOL by dy passe.
- Pak de stekwurden dy'tst jûn hast by fraach 1. Meitsje dêr sinnen fan dy't op dy as leerling slaan.
- Dyn testútslach moat út 50 oant 75 wurden bestean.

Opdracht 12 – Wier of net wier?

Riemer wol skûtsjeskipper wurde. Witsto wat dat is? Lês side 12 en 13 en meitsje de fragen hîjirûnder.

1. In skûtsje is in frachtskip fan somtiden mear as hûndert jier âld.
 Wier Net wier
2. Der kinne 14 skûtsjes meidwaan oan de IFKS.
 Wier Net wier
3. Ast ôfstammest fan in skûtsjeskipper meist skipper wurde by de SKS, oars net.
 Wier Net wier
4. Rienk Zwaga hat 79 oerwinningen op syn namme stean.
 Wier Net wier
5. Harmen Brouwer is ek skipper fan it Ljouwerter skûtsje.
 Wier Net wier
6. Riemer mei net oan board komme yn in wedstriid.
 Wier Net wier
7. Riemer fynt it moai om syn heit hiel fanatyk te sjen.
 Wier Net wier
8. Riemer fuotballet net mear, omdat hy yn de earste klasse fan de Maritieme Academie yn Harns sit.
 Wier Net wier
9. Op De Lemmer is de earste wedstriid, dat is Riemer syn favorite wedstriid.
 Wier Net wier
10. It skûtsjesilen op De Lemmer is tagelyk mei de merke dêr.
 Wier Net wier
11. Riemer hat sels yn in optimist syld.
 Wier Net wier
12. Hasto wolris syld?

-
13. Hasto wolris sjoen by it skûtsjesilen? Wêr wie dat?
-

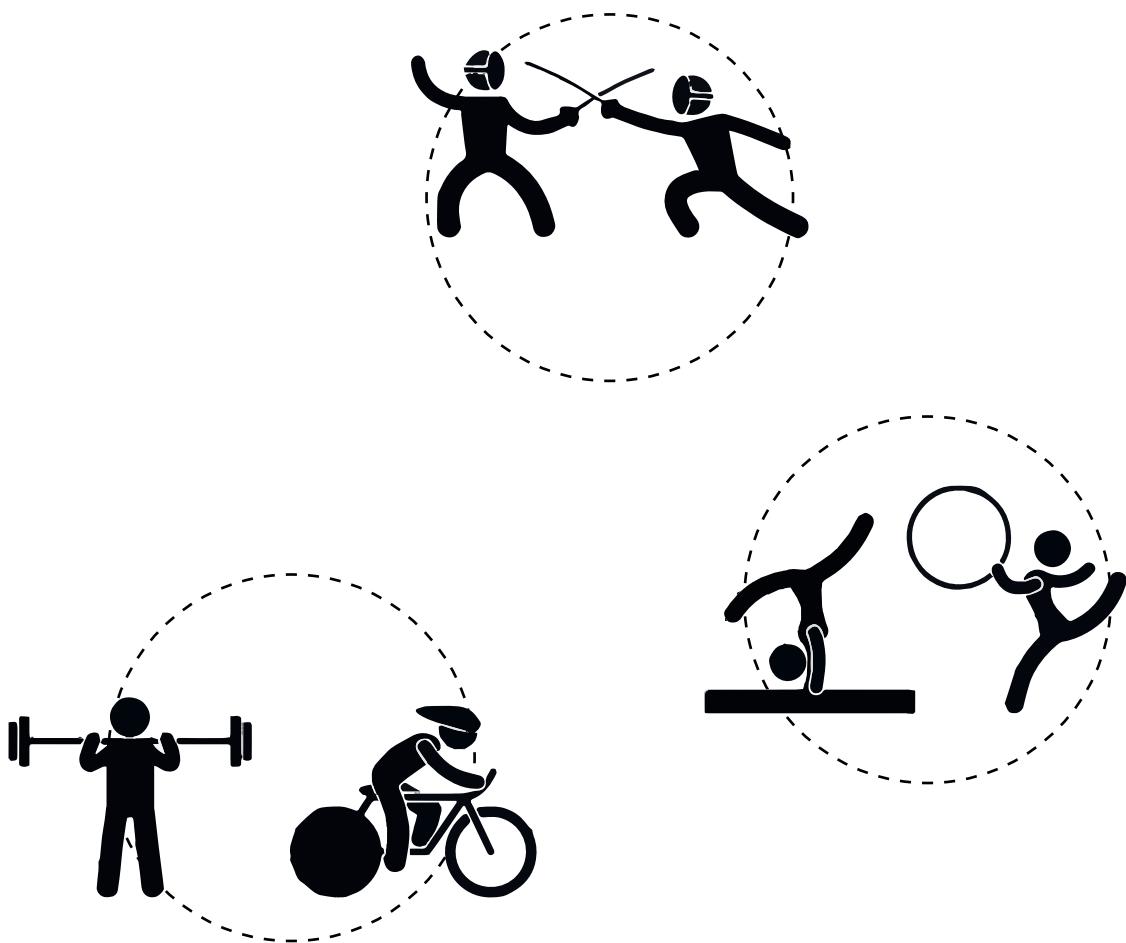
Opdracht 13 – Sportferslach

Asto it skûtsjesilen folgest op de radio of telefyzje hearsto ûnder de wedstriid in kommittator. Jim sille no sels yn groepkes dwaande mei it jaan fan in sportferslach. Yn it Frysk fansels.

Stappeplan:

- Stap 1.** Meitsje twa- of trijetallen.
- Stap 2.** Kies in sport dêr't jim ferslach fan dwaan wolle.
- Stap 3.** Betink oft jim in radioferslach of telefyzjeferslach meitsje wolle.
- Stap 4.** Betink in spannend momint út in wedstriid fan de sport. Dat mei echt wêze, mar ek selsbetocht.
- Stap 5.** Skriuw yn stekwurden op wat jim oer dat spannende momint sizze sille yn it sportferslach.
- Stap 6.** Nim jimme ferslach op. Doch krekt of harkje der mear as hûndert sportfans nei jim ferslach.

Tip: Hawwe jim ynspiraasje nedich? Sykje dan op ynternet in sportferslach op.

Opdracht 14 – Poëzy

Lês ‘Rotwiven’ op side 19 en meitsje de fragen hjirunder.

1. Vind je het gedicht mooi? Ja/nee, omdat
-

2. Waarom heet het gedicht ‘Rotwiven’?
-

3. Wat wordt er met de hoofdpersoon gedaan in het gedicht? Meerdere antwoorden zijn goed.

- Pesten
- Aan de tas trekken
- Een briefje schrijven
- Foto's nemen
- Uitschelden
- Kleding vies maken

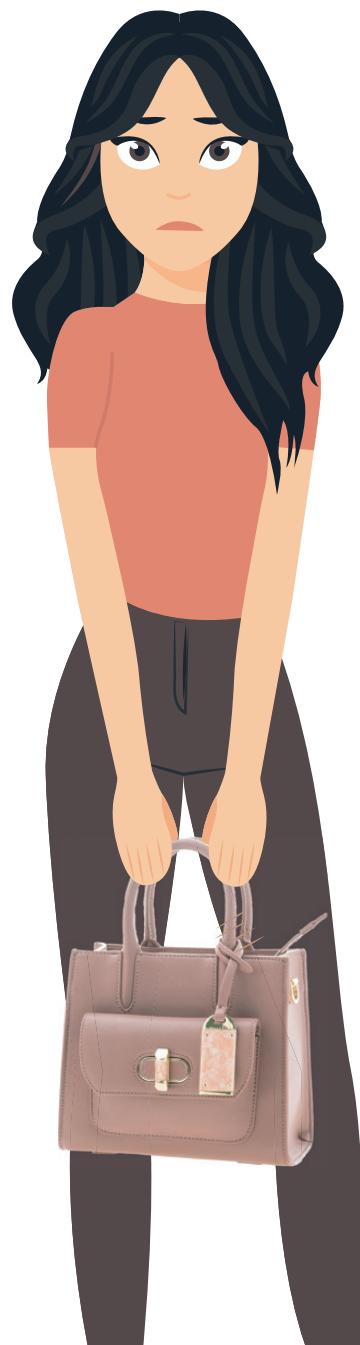
4. Waar denk jij dat het gedicht plaats vindt?
-

5. Hoe voelt de persoon in het gedicht zich?
-
-

6. Waarom voelt de persoon zich zo?
-
-

7. Wat wil de schrijver met het gedicht vertellen, denk jij?
-
-

8. Vergelijk jouw antwoorden met die van een klasgenoot. Hebben jullie dezelfde antwoorden opgeschreven of denken jullie over sommige vragen anders?

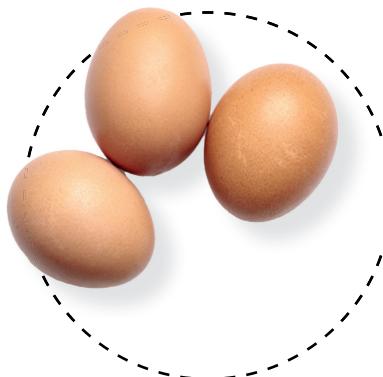

Opdracht 15 – Pear tiidwurden mei ei/ij/ai

Folje de goeie notiidsfoarm yn.

1. Do...
 - a. meitsje
 - b. makke
 - c. makkest
2. Jo...
 - a. laitsje
 - b. lakest
 - c. laket
3. Wy...
 - a. krijst
 - b. krije
 - c. krijt

En no de doetiid!

4. Ik...
 - a. krigest
 - b. krige
 - c. krigen
5. Jim...
 - a. laken
 - b. laket
 - c. lake
6. Sy hawwe...
 - a. makkest
 - b. makken
 - c. makke

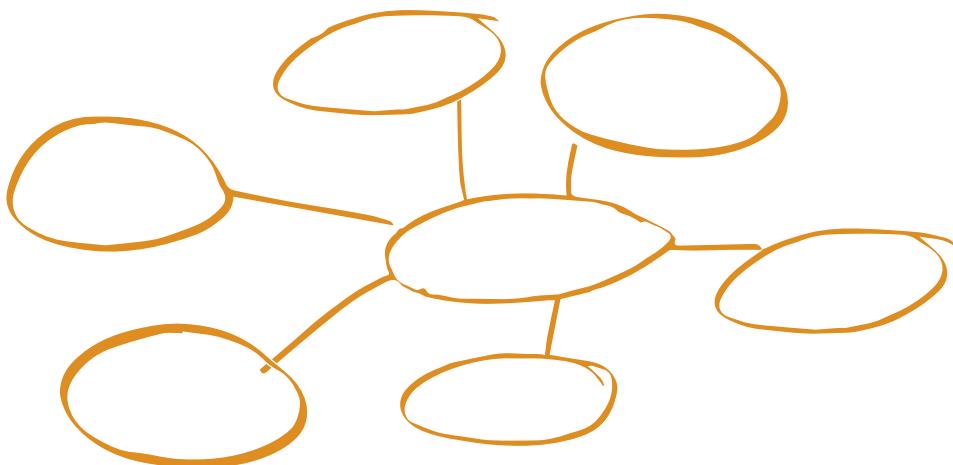

Opdracht 16 – Artytaal

Bekijk en lees Artytaal op bladzijde 6 van LinKk. Maak daarna de opdracht in het Fries. Je mag www.frysker.nl gebruiken.

Stappeplan ‘Nij fak’

Stap 1: Meitsje in mindmap mei ûnderwerpen dêr’tst mear oer witte wolst.

Stap 2: Do hast niis in mindmap makke fan belangrike dingen. Skriuw hjirûnder it ûnderwerp op datst it belangrykst fynst. Dat is dyn nije fak!

Stap 3: Betink in goede namme foar it fak en skriuw dy hjirûnder op.

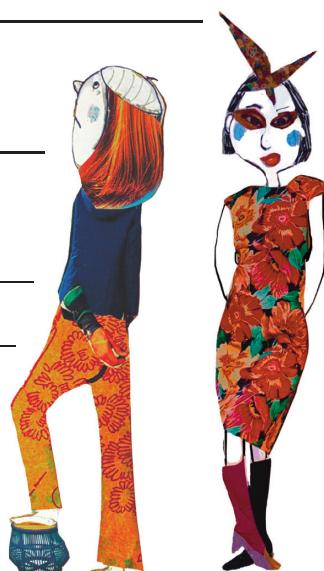
Stap 4: Skriuw op wat learlingen leare by it fak.

1.

2.

3.

Stap 5: Omskriuw yn 2 oant 4 sinnen wêrom’t learlingen dyn fak folge moatte soene. Doch dat op entûsjaste wize, sadat elkenien dyn fak folge wol.

Jimme dosint kin beslute om in ferkiezing te hâlden yn ’e klasse. Elk presintearret syn fak troch stap 5 foar te lêzen. Dérnei stimme jim mei de klasse. Hokker fak soene de measte learlingen folge wolle?